

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจ ความต้องการของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์” โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจจากการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความต้องการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ กับพฤติกรรมการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ กับความพึงพอใจจากการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ กับความต้องการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบวิจัยวัดผลการสำรวจครั้งเดียว (One - Shot Case Study) ทำการศึกษาผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5,844,607 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวก (Stratified Cluster Sampling) คือแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน ได้แก่ เขตพระนคร จำนวน 15 คน เขตดุสิต จำนวน 30 คน เขตลาดพร้าว จำนวน 23 คน เขตจตุจักร จำนวน 35 คน เขตลาดกระบัง จำนวน 26 คน เขตประเวศ จำนวน 27 คน เขตพระโขนง จำนวน 20 คน เขตคลองเตย จำนวน 26 คน เขตธนบุรี จำนวน 35 คน เขตคลองสาน จำนวน 21 คน และเขตบางพลัดจำนวน 22 คน

หลังจากนั้น ผู้วิจัยการใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non – Probability Sampling) โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Typical Sampling) ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามตัวแทนสำนักงานเขตในกลุ่มต่าง ๆ ทั้ง 11 สำนักงานเขตของกรุงเทพมหานครตามสถานที่ต่าง ๆ ครอบคลุมจำนวน 280 โดยก่อนทำการเก็บข้อมูลผู้วิจัยและทีมผู้วิจัยได้ใช้คำถามนำเพื่อคัดเลือกลุ่มตัวอย่างในขั้นต้นว่า ท่านอาศัยอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่ทำการเก็บข้อมูลหรือไม่ และท่านเคยรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกะเฮิรตซ์ อย่างน้อย 1 รายการ หรือไม่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ซึ่งได้แก่ จำนวน (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อนำมาอธิบายข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการรับฟัง ความพึงพอใจจากการรับฟัง ความต้องการรับฟังรายการรายการ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อรายการต่าง ๆ และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามในสมมติฐานต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independence t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และในกรณีที่ใช้ความแปรปรวนทางเดียวทดสอบแล้วพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 1 คู่ จะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญ (LSD) เพื่อทดสอบว่าคู่ใดที่มีค่าเฉลี่ยต่างกันและการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณภาพ 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Chi- Square) ในการทดสอบสมมติฐานต่าง ๆ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 280 คน แบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 เพศชาย จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 18 – 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.00 มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.90 กว่าครึ่งมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.00 และมีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31.10

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการรับฟังรายการต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

พฤติกรรมการรับฟังรายการต่าง ๆ ที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเด็นต่าง ๆ พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการรับฟังรายการต่าง ๆ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 จากคะแนนเต็ม 4 โดยมีค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79032 ซึ่งหมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการรับฟังรายการต่าง ๆ น้อย โดยสามารถแบ่งแยกออกพิจารณาเป็นประเด็น ๆ ได้ดังนี้

- ในส่วนของระยะเวลาในการรับฟังรายการ โดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาในการเปิดรับฟังเฉลี่ยเท่ากับ 1.85 จากคะแนนเต็ม 4 โดยมีค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.069 ถือว่ามีระยะเวลาในการรับฟังน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รับฟังรายการน้อยกว่า 6 เดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.20

- ในส่วนของความถี่ในการรับฟังรายการในแต่ละสัปดาห์ โดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการรับฟังรายการในแต่ละสัปดาห์เฉลี่ยเท่ากับ 1.93 จากคะแนนเต็ม 4 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.994 ถือว่ามีความถี่ในการรับฟังน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการสัปดาห์ละ 1 – 2 วัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.90

- ในส่วนของระยะเวลาในการรับฟังรายการในแต่ละสัปดาห์ โดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระยะเวลาในการรับฟังรายการในแต่ละสัปดาห์เฉลี่ยเท่ากับ 2.17 จากคะแนนเต็ม 4 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.967 ถือว่าใช้ระยะเวลาในการรับฟังปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการรับฟังรายการระหว่าง 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.10

นอกจากนั้น สำหรับช่วงเวลาในการรับฟังรายการนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังในวันจันทร์ – ศุกร์ ระหว่างเวลา 11.00 – 11.30 น. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.71 โดยรับฟังที่บ้านตนเองรวมถึงบ้านญาติ คิดเป็นร้อยละ 64.64 และรับฟังไปพร้อม ๆ กับทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วย คิดเป็นร้อยละ 56.07 โดยกลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งจะรับฟังด้วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 82.85 โดยรายการที่เปิดรับฟังบ่อยที่สุดและมีความชอบมากที่สุดนั้น ได้แก่ รายการไหม่ ไฟก๊ส คิดเป็นร้อยละ 65.71 และร้อยละ 23.20 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจจากการรับฟังรายการต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ความพึงพอใจจากการรับฟังรายการต่าง ๆ ที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเด็นต่าง ๆ พบว่า โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 โดยพิจารณาระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในแต่ละประเด็น ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในประเภทรายการที่นำเสนออยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.78 จากคะแนนเต็ม 5 และมีค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านการมุ่งเน้นนำเสนอรายการประเภทสาระ ความรู้มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

- ความพึงพอใจในการนำเสนอเนื้อหาในรายการต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 จากคะแนนเต็ม 5 และมีค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการนำเสนอเนื้อหาที่ให้ทราบถึงข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่าง ๆ มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76

- ส่วนความพึงพอใจในตัวผู้ดำเนินรายการในรายการต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 จากคะแนนเต็ม 5 และมีค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ผู้ดำเนินรายการมีการเตรียมตัวมาอย่างดีมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

- ด้านความพึงพอใจความถี่ในการออกอากาศของรายการต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 จากคะแนนเต็ม 5 และมีค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76

- ประเด็นความพึงพอใจในด้านรูปแบบในการนำเสนอในรายการต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 จากคะแนนเต็ม 5 และมีค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในที่มีการแบ่งรูปแบบการนำเสนอรายการออกเป็นช่วง ๆ มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

- สำหรับความพึงพอใจจากประโยชน์ที่ได้รับจากการรับฟังรายการต่าง ๆ นั้น อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 จากคะแนนเต็ม 5 และมีค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64

- ในด้านความพึงพอใจในวัน เวลา ในการออกอากาศของรายการต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 จากคะแนนเต็ม 5 และมีค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจที่ออกอากาศในวันที่เหมาะสมกับการรับฟังมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

- สุดท้ายความพึงพอใจในส่วนของความยาว ในการออกอากาศของรายการต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 จากคะแนนเต็ม 5 และมีค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.88 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจความยาวในการออกอากาศรายการแต่ละครั้ง มีความเหมาะสมกับการรับฟังมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในรายการไทม์ โฟกัส และรายการทราฟฟิก วาไรตี้มากที่สุด เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 22.50

ตอนที่ 4 ความต้องการรับฟังรายการของกลุ่มตัวอย่าง

1. เนื้อหา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการรับฟังรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้รอบตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.50

2. ประเภทรายการ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีการนำเสนอรายการประเภทรายการต่าง ๆ ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 จากคะแนนเต็ม 3 และค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 โดยต้องการให้นำเสนอรายการประเภทสาระความรู้มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.57

3. รูปแบบรายการ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีรูปแบบการนำเสนอเป็นแบบนิตยสารทางอากาศมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.50

4. ช่วงเวลาที่ต้องการรับฟัง

ช่วงเช้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการที่จะรับฟังรายการในเวลา 07.01 – 08.00 น. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.35 ช่วงบ่ายผู้ฟังที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องการที่จะรับฟังรายการในเวลา 12.01 – 13.00 น. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.50 และในช่วงค่ำ กลุ่มผู้ฟังต้องการที่จะรับฟังรายการในช่วงเวลาตั้งแต่ 21.01 น. เป็นต้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.64

5. ความยาวในการออกอากาศในแต่ละครั้ง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีความยาวในการดำเนินรายการในแต่ละครั้งระหว่าง 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.90

6. ความถี่ในการออกอากาศใน 1 สัปดาห์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการให้มีการออกอากาศรายการทุกวัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.60

7. ความต้องการในส่วนของผู้ดำเนินรายการ

กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งต้องการให้ผู้ดำเนินรายการมีจำนวน 2 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.40 เป็นเพศชายและหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.10 และเป็นวัยกลางคน คิดเป็นร้อยละ 34.30 มี

การเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีก่อนออกอากาศทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 73.92 และควรมีลีลาการนำเสนอ น่าฟัง มีเสียงที่สามารถสื่อความหมายได้ดี คิดเป็นร้อยละ 86.07

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีต่อรายการต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

1. รายการ 5 นาทีข่าวราชมงคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเพิ่มเนื้อหาในด้านอื่น ๆ ที่น่าสนใจเพิ่มเติมให้มากขึ้น นอกเหนือจากการนำเสนอแต่ข่าวสารของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.50 โดยให้เพิ่มเวลาและความยาวในการออกอากาศในแต่ละวันให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 39.33 ซึ่งควรมีรูปแบบในการนำเสนอที่หลากหลาย อาจจะเป็นการรายการข่าวประกอบเสียง หรือเป็นการทำข่าวนอกสถานที่เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 14.58 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า รายการดังกล่าวมีผู้ดำเนินรายการที่มีความรู้จริงในสิ่งที่พูด มีความน่าเชื่อถือ และมีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 17.65 แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผู้ดำเนินรายการควรจะมีการปรับปรุงในด้านการใช้เสียงให้มีอักขระการพูดที่ถูกต้องชัดเจน เป็นธรรมชาติมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 46.22

2. รายการทราฟฟิค คว้าไรดี

ในด้านเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ารายการดังกล่าวนำเสนอเนื้อหาทางด้านการจราจร ที่มีความหลากหลายและเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.00 รวมถึงช่วงเวลา ความยาว ความถี่ในการออกอากาศ มีความสะดวกในการรับฟัง คิดเป็นร้อยละ 31.07 แต่เห็นว่าควรมีรูปแบบในการนำเสนอรายการให้หลากหลายมากกว่านี้ คิดเป็นร้อยละ 28.71 ในส่วนคุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ควรจะเป็นที่มีความรู้จริงในสิ่งที่พูด คิดเป็นร้อยละ 48.04 และอยากให้พูดชัดเจนทั้งอักขระ คำควบกล้ำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้ระมัดระวังเสียงสอแทรก คิดเป็นร้อยละ 45.54

3. รายการไทม์ โฟกัส

ในด้านเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า รายการดังกล่าว นำเสนอเนื้อหาที่มีความหลากหลายทั้งสาระและบันเทิง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.45 อีกทั้งยังมีความสะดวกในการรับฟังในช่วงเวลาดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 32.91 รวมทั้งยังเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอรายการที่แบ่งออกเป็นช่วง ๆ นั้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกที่จะฟังรายการได้ตามความสนใจและเหมาะแก่การติดตาม คิดเป็นร้อยละ 26.92 ในด้านคุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า มีความเป็นกันเองกับผู้ฟังเป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ 18.75 อีกทั้งมีน้ำเสียงที่น่าฟังเป็นธรรมชาติ น่าติดตาม คิดเป็นร้อยละ 26.32

4. รายการนิตยสารฟังสบาย

ในด้านเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า รายการดังกล่าว น่าเสนอเนื้อหาที่มีความหลากหลายทั้งข่าวสาร สาระ บันเทิง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.29 โดยอยากให้เพิ่มเวลาในการออกอากาศให้เพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 40.50 รวมทั้งเห็นว่ามีรูปแบบในการนำเสนอคืออยู่แล้ว เหมาะสมกับการติดตามทำให้ฟังได้ตลอดทั้งรายการ คิดเป็นร้อยละ 31.46 แต่อยากให้ผู้ดำเนินรายการมีการพูดคุยกับผู้ฟังมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 20.20 แต่เห็นว่ามีน้ำเสียงที่ดี ฟังสบาย ๆ เหมาะสมกับรายการ คิดเป็นร้อยละ 40.24

5. รายการก้าวใหม่ราชมงคล

ในด้านเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาที่น่าสนใจนั้นคืออยู่แล้ว เพราะทำให้ทราบถึงเรื่องราว ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.29 แต่เห็นว่าน่าจะทำการให้กระชับ เหมาะสมกับวัน เวลา ในการออกอากาศมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 10.00 และควรจะมีรูปแบบในการนำเสนอรายการให้น่าสนใจและน่าติดตามมากยิ่งขึ้น คิดเป็นร้อยละ 55.17 ส่วนคุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผู้ดำเนินรายการมีการเตรียมพร้อมมาเป็นอย่างดี มีความน่าเชื่อถือ และมีความรู้จริงในสิ่งที่นำเสนออยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 21.13 แต่อยากให้ผู้ดำเนินรายการพูดให้ชัดเจนมากขึ้น เพราะบางครั้งพูดเร็ว บางครั้งพูดติด ๆ ขัด ๆ คิดเป็นร้อยละ 42.50

6. รายการอาร์ เอ็ม ยู ที โซ โซ ดี

ในด้านเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาที่น่าสนใจนั้นคืออยู่แล้ว เพราะนำเสนอเนื้อหาที่แปลกใหม่ ๆ มีความหลากหลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.14 อีกทั้งออกอากาศในวัน เวลา ที่เหมาะสมกับการรับฟัง คิดเป็นร้อยละ 30.86 ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรจะมีการเพิ่มประเด็นและเวลาในการสัมภาษณ์มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 26.37 ในส่วนของผู้ดำเนินรายการ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผู้ดำเนินรายการมีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ 20.73 และเห็นว่าผู้ดำเนินรายการที่มีจำนวน 2 คน เป็นเพศชายและหญิง นั้นมีน้ำเสียงและลีลาในการนำเสนออย่างดี น่าฟัง น่าติดตาม คิดเป็นร้อยละ 43.90

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ แตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบได้ดังนี้ คือ

- 1.1 เพศที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการรับฟังไม่แตกต่างกัน
- 1.2 อายุที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการรับฟังแตกต่างกัน
- 1.3 รายได้ที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการรับฟังแตกต่างกัน
- 1.4 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการรับฟังไม่แตกต่างกัน
- 1.5 อาชีพที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการรับฟังแตกต่าง

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ แตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบได้ดังนี้ คือ

- 2.1 เพศที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจจากการรับฟังไม่แตกต่างกัน
- 2.2 อายุที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจจากการรับฟังแตกต่างกัน
- 2.3 รายได้ที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจจากการรับฟังแตกต่างกัน
- 2.4 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจจากการรับฟังแตกต่างกัน
- 2.5 อาชีพที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจจากการรับฟังแตกต่าง

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการในการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์

สมมติฐานการวิจัยที่ 3.1 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความยาวในการออกอากาศในแต่ละครั้ง ในการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์

สรุปผลการทดสอบได้ดังนี้ คือ

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความยาวในการออกอากาศในแต่ละครั้ง
2. อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความยาวในการออกอากาศในแต่ละครั้ง
3. รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความยาวในการออกอากาศในแต่ละครั้ง
4. ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความยาวในการออกอากาศในแต่ละครั้ง

5. อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความยาวในการออกอากาศในแต่ละ ครั้ง

สมมติฐานการวิจัยที่ 3.2 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความถี่ในการออกอากาศใน 1 สัปดาห์ ในการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิรตซ์

สรุปผลการทดสอบได้ดังนี้ คือ

1. เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความถี่ในการออกอากาศใน 1 สัปดาห์
2. อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความถี่ในการออกอากาศใน 1 สัปดาห์
3. รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความถี่ในการออกอากาศใน 1

สัปดาห์

4. ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความถี่ในการออกอากาศใน 1 สัปดาห์

5. อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความถี่ในการออกอากาศใน 1

สัปดาห์

สมมติฐานการวิจัยที่ 3.3 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านจำนวนผู้ดำเนินรายการ ในการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิรตซ์

สรุปผลการทดสอบได้ดังนี้ คือ

1. เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านจำนวนผู้ดำเนินรายการ
2. อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านจำนวนผู้ดำเนินรายการ
3. รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านจำนวนผู้ดำเนินรายการ
4. ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านจำนวนผู้ดำเนินรายการ
5. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านจำนวนผู้ดำเนินรายการ

สมมติฐานการวิจัยที่ 3.4 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านเพศของผู้ดำเนินรายการ ในการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิรตซ์

สรุปผลการทดสอบได้ดังนี้ คือ

1. เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านเพศของผู้ดำเนินรายการ
2. อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านเพศของผู้ดำเนินรายการ

3. รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านเพศของผู้ดำเนินรายการ
4. ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านเพศของผู้ดำเนินรายการ
5. อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านเพศของผู้ดำเนินรายการ

สมมติฐานการวิจัยที่ 3.5 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านวัยของผู้ดำเนินรายการ ในการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์

สรุปผลการทดสอบได้ดังนี้ คือ

1. เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านวัยของผู้ดำเนินรายการ
2. อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านวัยของผู้ดำเนินรายการ
3. รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านวัยของผู้ดำเนินรายการ
4. ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านวัยของผู้ดำเนินรายการ
5. อาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านวัยของผู้ดำเนินรายการ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจ ความต้องการของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์” ในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลเพิ่มเติมได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ดังนี้

ส่วนที่ 1 อภิปรายผลการศึกษาทั่วไป

1. ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 18 – 22 ปี มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอาชีพเป็นนักเรียน / นักศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้จะเป็นกลุ่มผู้ฟังกลุ่มเดียวกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายที่รับฟังรายการ 89.5 Sweet FM ที่ออกอากาศเป็นประจำทุกวันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 08.00 – 22.00 น.

2. ผลการศึกษาในด้านพฤติกรรมการรับฟังรายการต่าง ๆ ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า มีพฤติกรรมการรับฟังอยู่ในระดับน้อย โดยจะมีระยะเวลาในการรับฟังรายการน้อยกว่า 6 เดือน มีความถี่ในการรับฟังรายการสัปดาห์ละ 1 – 2 วัน ซึ่งจะมีระยะเวลาในการรับฟังรายการในแต่ละสัปดาห์ประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ

สุจิตรา เปลี่ยนรุ่ง¹ ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับฟัง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลต่อสถานีวิทยุฯ” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังจะฟังน้อยมาก โดยเปิดรับฟังน้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งมีระยะในการเปิดฟังเป็นเวลานานโดยเฉลี่ยประมาณ 2 ชั่วโมง ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา อาจจะไม่มีความสะดวกในการรับฟังในวัน เวลาดังกล่าว เนื่องจากว่า เวลาดังกล่าวน่าจะเป็นเวลาที่กลุ่มตัวอย่างนำกำลังเดินทางไปหรืออยู่ที่สถานศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม หากกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสที่จะเปิดรับฟังรายการ ก็จะมีเหตุผลในการรับฟังรายการด้วยตัวเองเป็นหลัก โดยจะรับฟังในวันจันทร์ – ศุกร์ ระหว่างเวลา 11.00 – 11.30 น. ทั้งนี้เนื่องจากว่าเป็นเวลาที่ไม่ว่าจะจนเกินไปนัก โดยจะรับฟังรายการ ไทม์ โฟกัส และมีความชอบที่จะรับฟังรายการดังกล่าวมากที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า รายการดังกล่าวออกอากาศมานานกว่า 2 ปี และออกในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการรับฟังของกลุ่มตัวอย่าง อีกทั้งยังมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลาย ทำให้ไม่น่าเบื่อในการรับฟัง ตรงกับความชอบของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ² ที่ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์อาจจะอธิบายได้ว่าเกิดขึ้นจากความต้องการ (needs) ซึ่งความต้องการของแต่ละคนจะมีที่มาต่าง ๆ กัน ทำให้มีเหตุผลในการเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดฟังรายการดังกล่าวที่บ้านตนเองหรือบ้านญาติ ซึ่งจะเปิดรับฟังรายการไปพร้อม ๆ กับทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วย ทั้งนี้จะเป็นเพราะธรรมชาติของสื่อวิทยุกระจายเสียงนั้น เป็นสื่อที่เอื้ออำนวยให้ผู้ฟังสามารถทำกิจกรรมอื่น ๆ ไปขณะที่ฟังวิทยุไปด้วย จุดนี้สอดคล้องกับที่ บำรุง สุขพรรณ³ ที่ได้กล่าวไว้ว่า สื่อวิทยุกระจายเสียงสามารถบริการผู้ฟังได้ทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะอยู่บนบก ในทะเล และบนภูเขา นอกจากนั้นคนที่ไม่รู้หนังสือยังสามารถรับฟัง ข่าวสารและรายการบันเทิงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี จึงนับว่าวิทยุสามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้ฟังเอนกประการ

¹ สุจิตรา เปลี่ยนรุ่ง, “การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับฟัง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลต่อสถานีวิทยุฯ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), น. 83.

² ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, การวิเคราะห์ผู้รับสาร (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), น. 84.

³ บำรุง สุขพรรณ, “รายการวิทยุกระจายเสียง,” วารสารห้องสมุด 15 (กันยายน – ตุลาคม 2515):407.

3. ผลศึกษาในด้านความพึงพอใจจากการรับฟังรายการต่าง ๆ ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในประเภทรายการมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นการมุ่งเน้นเสนอรายการประเภทสาระ ความรู้ และการนำเสนอที่มีความเหมาะสมในการออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงในสถาบันการศึกษา ซึ่งจุดนี้เองอาจจะมีความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเห็นรายการที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่ออกอากาศในสถานีวิทยุกระจายเสียงที่อยู่ในสถาบันการศึกษา มุ่งเน้นนำเสนอรายการประเภทสาระ ความรู้ ต่อไป เพื่อให้เป็นทางเลือกหนึ่งในการรับฟังรายการ สาระ ความรู้ นอกเหนือจากสถานีวิทยุอื่น ๆ ที่มุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาทางด้านบันเทิงเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับความพึงพอใจในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการรับฟังรายการต่าง ๆ ที่สามารถช่วยเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นคนที่ทันต่อสถานการณ์ นับว่ามีความสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เป็นนักเรียน / นักศึกษา ที่มีอายุระหว่าง 18 – 22 ปี เพราะโดยธรรมชาติเป็นช่วงวัยที่ต้องการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อช่วยในการเพิ่มพูนทักษะ นำไปใช้ในการเรียน หรือประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างกลับมีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการรับฟังรายการต่าง ๆ ในด้านช่วยให้เกิดการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ ในสังคม น้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้กลุ่มตัวอย่างจะเห็นว่า รายการดังกล่าวดีมีประโยชน์ในการมุ่งเสนอ เนื้อหาสาระ ความรู้ เป็นประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพ แต่เนื้อหาสาระดังกล่าวน่าจะจำกัดอยู่ในแ่งมุมใดมุมหนึ่งเท่านั้น จึงทำให้กลุ่มผู้ฟังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้เหล่านั้น ให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้

หากพิจารณาความพึงพอใจดังกล่าว จะพบว่าสอดคล้องกรอบทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจในการบริโภคข่าวสาร ที่เสนอโดย เว็นเนอร์⁴ (Wenner) ซึ่งได้แบ่งความพึงพอใจจากการใช้ประโยชน์ไว้เป็น 4 กลุ่ม โดยสอดคล้องในด้าน Orientation Gratifications โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่เนื้อหารายการต่าง ๆ นำเสนอเนื้อหาที่เสริมสร้างความรู้ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ทางด้านข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน แต่ไม่สอดคล้องในด้าน Social Gratifications เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถนำข้อมูลเหล่านั้น มาใช้ในการสนทนาหรือเป็นแรงเสริมในความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลในสังคมได้

⁴ Laerence A. Wenner, "The Nature of News Gratification," in Current Perspectives in Media Gratification Research, Edited by Karl Erik Rosengren, Lawrence A. Wenner and Philp Palmgreen (Beverly Hills: Sage Publications, 1985), pp. 171-193.

4. สำหรับความต้องการรับฟังรายการของกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

4.1 ด้านเนื้อหา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียน / นักศึกษา มีความต้องการในการรับฟังเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้รอบตัวมากที่สุด โดยที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังว่า จะสามารถนำเอาความรู้ที่ได้จากการรับฟัง นำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาในโอกาสต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับกรอบทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่เสนอโดย แมกซ์เวลล์ อี. แมคคอมบ์ และ ลี บี. เบคเกอร์⁵ (Maxwell E. McCombs and Lee B. Becker) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้สื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ ซึ่งหนึ่งในความต้องการทั้ง 6 ประการ มีความต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) และความต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) รวมถึงยังสอดคล้องกับแมคควอล (McQuail)⁶ ที่ได้ศึกษาตัวแปรความต้องการที่ผู้รับสารต้องการจากสื่อมวลชนกับการใช้สื่อมวลชนโดยผู้รับสาร ที่มีทั้งหมด 4 ประการ โดยหนึ่งในนั้นมีความต้องการสารสนเทศ ที่จะช่วยให้กลุ่มตัวอย่าง ทราบถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สภาพปัจจุบันที่อยู่รอบตัว สภาพปัจจุบันของสังคม โลก รวมถึง เพื่อแสวงหาข้อแนะนำในทางปฏิบัติหรือความคิดเห็น และในการตัดสินใจ

4.2 ด้านประเภทรายการ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการรับฟังประเภทรายการสาระความรู้ มากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการนำเสนอรายการประเภทสาระ ความรู้ ในระดับมาก ดังที่แสดงในตารางที่ 4.13 ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการด้านเนื้อหาที่ต้องการรับฟังเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้รอบตัว ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า รายการประเภทสาระ ความรู้ ควรเป็นประเภทรายการที่คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ควรจะผลิตต่อไปในอนาคต

⁵ Maxwell E. McCombs and Lee B. Becker, Using Mass Communication Theory (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall, 1979), pp. 51-52.

⁶ Denis McQuail, Mass Communication Theory: An Introduction (London: Sage Publications, 1987), p. 73.

4.3 ด้านรูปแบบรายการ

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบรายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการมากที่สุด คือนิตยสารทางอากาศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มารติ ธีรธนกุล⁷ ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ รายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุ” ซึ่งพบว่า รูปแบบนิตยสารทางอากาศ เป็นรูปแบบรายการที่ผู้สูงอายุต้องการมากที่สุด ซึ่งรูปแบบรายการดังกล่าวจะมีเนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย ทำให้ผู้ฟังไม่เกิดความเบื่อหน่าย ประกอบกับในส่วนความพึงพอใจในการรับฟังรายการเกี่ยวกับประเด็นของความหลากหลายในการนำเสนอรูปแบบรายการทำให้ไม่น่าเบื่อหน่าย กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับปานกลางเท่านั้น ดังที่แสดงในตารางที่ 4.13 รวมถึงกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียน / นักศึกษา จึงทำให้ไม่ต้องการรับฟังอะไรที่ซ้ำซากจำเจทั้งเนื้อหาและรูปแบบรายการ แต่ต้องการรับฟังรายการที่มีรูปแบบในการนำเสนอที่มีความแปลกใหม่อยู่ตลอดเวลา

4.4 ด้านช่วงเวลาในการรับฟัง

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สะดวกที่จะรับฟังรายการตั้งแต่เวลา 21.00 น. เป็นต้นไปมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เดินทางกลับมาถึงบ้านหรือสถานที่พัก อีกทั้งได้จัดการภารกิจต่าง ๆ ให้เสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงมีความสะดวกในการที่จะรับฟังรายการในช่วงเวลาดังกล่าว

4.5 ความยาวในการออกอากาศในแต่ละครั้ง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีความยาวในการออกอากาศในแต่ละครั้งสำหรับการรับฟังเป็นเวลา 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ว่า กลุ่มผู้ฟังจะสามารถที่จะรับฟังรายการประเภทสาระ ความรู้ ในรูปแบบของนิตยสารทางอากาศได้อย่างเต็มที่ สามารถฟังได้ติดต่อกัน ถ้าเป็นในการผลิตรายการส่วนใหญ่จะผลิตรายการออกอากาศไม่เกิน 30 นาที ซึ่งเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ ทำให้ไม่สามารถรับฟังเนื้อหาสาระอะไรได้มากนัก อีกทั้งยังเพิ่มโอกาสให้กลุ่มผู้ฟังมีความยาวในรับฟังรายการได้เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

⁷ มารติ ธีรธนกุล, “ความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ รายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), น. 105.

4.6 ความถี่ที่ต้องการให้ออกอากาศใน 1 สัปดาห์

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ออกอากาศรายการต่าง ๆ ทุกวัน ซึ่งอาจจะเป็นการเพิ่มเวลาให้กลุ่มตัวอย่างในการรับฟังรายการต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งจะทำให้ได้สาระ ความรู้ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการรับฟังรายการที่ไม่ซ้ำซากจำเจ รวมถึงได้เนื้อหาสาระที่หลากหลาย ซึ่งในประเด็นนี้น่าจะเป็นการเพิ่มเวลาให้แก่รายการไทม์ โฟกัส รายการทราฟฟิค วาไรตี้ รายการนิตยสารฟังสบาย รายการก้าวใหม่ราชมงคล และรายการอาร์ เอ็ม ยู ทีไอซ์ดี แต่สำหรับรายการข่าว 5 นาทีกับราชมงคลนั้นได้มีการผลิตรายการออกอากาศเป็นประจำทุกวันอยู่แล้ว

4.7 ด้านผู้ดำเนินรายการ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีจำนวนผู้ดำเนินรายการ 2 คน และเป็นเพศชายกับหญิงร่วมกันมากที่สุด และควรให้อยู่ในวัยกลางคน ซึ่งประเด็นนี้อาจจะเป็นไปได้ว่า จำนวน เพศ และวัยของผู้ดำเนินรายการมีความเหมาะสมกับการนำเสนอรายการประเภทสาระความรู้ นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้รอบตัว ในรูปแบบนิตยสารทางอากาศ ซึ่งจะทำให้การดำเนินรายการไม่น่าเบื่อจนเกินไป อีกทั้งยังได้รับบรรณาการจากการรับฟัง มากกว่าที่จะมีผู้ดำเนินรายการเพียงคนเดียว หรือมากกว่า 2 คน โดยเฉพาะความต้องการด้านวัยกลางคนที่น่าจะเป็นวัยที่มีความรู้ความสามารถในการศึกษาเป็นอย่างดี มีความเชี่ยวชาญในการนำเสนอเนื้อหาในรายการที่เป็นข่าวสาร ความรู้มากกว่าความบันเทิง มีความน่าเชื่อถือต่อกลุ่มตัวอย่างในการรับฟัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของแหล่งสารนั้น มาจากการค้นพบในการวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้รับสารในการสื่อสารเพื่อชักจูงใจ (Persuasive Communication) ซึ่งการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ผู้ที่มีความน่าเชื่อถือสูงจะมีความสามารถในการชักจูงใจมากกว่าผู้ที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ⁸ อีกทั้งสอดคล้องกับศึกษาของมารตี ธีรธนกุล⁹ ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ รายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุ” ซึ่งพบว่า กลุ่มผู้สูงอายุต้องการผู้ดำเนินรายการในวัยกลางคนเช่นกัน

ในด้านของคุณสมบัติทางด้านบุคลิกภาพและคุณสมบัติด้านการศึกษาและประสบการณ์ของผู้ดำเนินรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ผู้ดำเนินรายการมีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีก่อนนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ก่อนออกอากาศทุกครั้ง อาจจะเป็นไปได้ว่า ควรมีการเตรียมตัวเป็นอย่างดีทั้งด้านเนื้อหารายการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น กลุ่มผู้ฟัง วิธีการรวมถึงลีลาในการนำเสนอ

⁸ พิระ จิร โสภณ, “ทฤษฎีการสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับผู้ส่งสาร,” ใน หลักและทฤษฎีการสื่อสาร, หน่วยที่ 11 (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, 2529), น. 629.

⁹ มารตี ธีรธนกุล, “ความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ รายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุ,” น. 105.

เพื่อถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ไปสู่กลุ่มผู้ฟัง รวมถึงรายการดังกล่าวออกอากาศในสถานีวิทยุในสถาบันการศึกษา จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังเกี่ยวกับเนื้อหา สารที่จะได้รับเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากผู้ดำเนินรายการมีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้อีกทางหนึ่งในการรับฟังข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนในด้านความต้องการคุณสมบัติทางด้านการใช้เสียงของผู้ดำเนินรายการนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้ผู้ดำเนินรายการมีลีลาในการนำเสนอที่น่าฟัง ใช้เสียงให้สามารถสื่อความหมายได้ดี มากที่สุด ประเด็นนี้น่าจะสอดคล้องกับความต้องการด้านรูปแบบในการนำเสนอที่เป็นนิตยสารทางอากาศ และคุณสมบัติด้านการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีก่อนออกอากาศ เพราะว่า รูปแบบในการนำเสนอดังกล่าวนั้น ต้องอาศัยลีลาการนำเสนอที่ดี น่าสนใจ ไม่เช่นนั้นก็จะทำให้ขาดความน่าฟังไปได้ ซึ่งลีลาการนำเสนอที่น่าฟังคือ การพูดหรืออ่าน ต้องการพูดคุยหรือการเล่า อย่างมีจังหวะจะโคน การหยุด การต่อต้องตรงบรรทัดตามบท มีการทอดจังหวะ เน้นเสียงหรือลดเสียงเบาตามเนื้อหา รวมถึงยังต้องใช้เสียงที่สามารถสื่อความหมายได้ดี ตามเนื้อหาที่น่าเสนอ ซึ่งจะทำให้การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสาระความรู้ต่าง ๆ ที่มักจะเป็นเรื่องราวที่ค่อนข้างน่าเบื่อ และมีวิธีการนำเสนอที่ซ้ำซาก ให้เพิ่มความน่าสนใจและน่าติดตามได้

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการศึกษาในส่วนของการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับฟังรายการแตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นไปตามทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคม ของ เดอ เฟลอร์¹⁰ (DeFleur) กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยเดียวกัน น่าจะมีพฤติกรรมการรับฟังรายการเหมือนกัน ซึ่งตามทฤษฎีอธิบายว่าประชาชนที่มีคุณลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน เช่น การศึกษา รายได้ อาชีพ เชื้อชาติ ศาสนา อายุ เพศ ภูมิฐานะ ฯลฯ จะมีพฤติกรรมการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันด้วย เช่น การเปิดรับสื่อมวลชน ความชอบที่มีต่อ

¹⁰ Melvin L. DeFleur, Theories of Mass Communication, Second Edition (New York: David McKay Co., 1970), pp. 122-124.

สื่อประเภทต่าง ๆ และผลของการสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งมีสมมติฐานว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางสังคมอยู่ในกลุ่มเดียวกันมักจะมีความสนใจหรือมีพฤติกรรมในทางเดียวกัน

โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 23 ปี ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการรับฟังรายการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ระหว่าง 18 – 22 ปี ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ระหว่าง 18 – 22 ปี จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวันหมดไปในสถานศึกษาหรือกับการศึกษา ทำให้มีเวลาว่างหรือมีความสะดวกในการรับฟังรายการน้อยกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ซึ่งอาจจะมีโอกาสในเปิดรับฟังจากที่ทำงานหรือรถยนต์ ซึ่งอาจจะเปิดรับฟังรายการเพื่อนำเวลาหรือว่าใช้เป็นเพื่อนแก้เหงา

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับฟังรายการแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 20,001 บาท ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการรับฟังรายการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมการรับฟังรายการมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากย่อมที่จะมีสถานะทางสังคมที่สูง ซึ่งจะทำให้เกิดมีการแสวงหาข่าวสารที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในประจำวันเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคม

ในส่วนของอาชีพที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการรับฟังรายการแตกต่างกันนั้น จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงาน/บริษัทห้างร้าน อาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขาย และอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการรับฟังรายการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีอายุ 18 – 22 ปี มีพฤติกรรมรับฟังรายการน้อยกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ ซึ่งกลุ่มอายุดังกล่าวน่าจะมีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา จึงทำให้มีพฤติกรรมในการรับฟังรายการน้อยกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการรับฟังพบว่า กลุ่มที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีพฤติกรรมการรับฟังรายการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพกลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมด ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก มีระยะเวลาทำงานมาอย่างยาวนาน และมีรายได้ที่มั่นคง จึงต้องการที่จะรับฟังข่าวสารที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่น ๆ เพื่อนำสิ่งที่ได้จากการรับฟังมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางด้านลักษณะประชากรศาสตร์ของปรเม สตะเวทิน¹¹ ที่กล่าวว่า คนที่รับราชการมักจะคำนึงถึงเรื่องยศถาบรรดาศักดิ์ สวัสดิการ ศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของความเป็นข้าราชการ ในขณะที่คนทำงานธุรกิจเอกชนอาจคำนึง

¹¹ ปรเม สตะเวทิน, การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2539), น. 105.

ถึงรายได้และการมีศักดิ์ศรีของคนด้วยเงินทองที่สามารถหาซื้อหรือจับจ่ายใช้สอยสิ่งที่ตนต้องการ เพื่อรักษาสถานภาพในสังคมของตน รายได้ของคนย่อมเป็นเครื่องกำหนดความต้องการตลอดจน ความคิดเห็นของคนเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และพฤติกรรมของคน

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการแตกต่างกัน โดย กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยระหว่าง 18 – 27 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากการรับฟังรายการ มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอยู่ระหว่าง 33 – 37 ปี ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย ได้รับเนื้อหาสาระความรู้ที่นำเสนอที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต จึงทำให้เกิดความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากก็จะมีกิจกรรมทางสังคมน้อยลง มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมน้อยลง จึงอาจจะทำให้มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการน้อยลง

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการแตกต่างกัน โดย กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากการรับฟังรายการมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท ขึ้นไป ส่วนกลุ่มที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001 – 25,000 บาท ต่างก็มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท ขึ้นไป ทั้งนี้อาจจะเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยซึ่งจะมีการเปิดรับฟังรายการมาไม่นาน จึงอาจจะไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการรับฟัง แต่กลับจะเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น เกิดความต้องการในการรับฟังรายการมากกว่า ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการรับฟังรายการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มาก ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ฟังที่เปิดรับฟังรายการมานาน จึงอาจจะทำให้มีความพึงพอใจในการรับฟังน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องซึ่งสอดคล้องกับแบบจำลองในการศึกษาการใช้สื่อและการรับความพึงพอใจของผู้รับสารของแคทซ์ และคณะ¹² (E. Katz and others) ที่ได้กล่าวว่า สภาพทางสังคมและจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นของบุคคล และเกิดมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวสารอื่น ๆ แล้วนำไปสู่ การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบ

¹² E. Katz and others, 1974, อ้างถึงใน พิระ จิโรสภณ, “ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน,” ใน หลักและทฤษฎีการสื่อสาร, หน่วยที่ 11 (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2529), น. 634–635.

ต่าง ๆ กัน อันก่อให้เกิดผลคือการได้รับความพึงพอใจตามที่ต้องการ และผลอื่น ๆ ก็ตามมาซึ่งอาจจะไม่ใช่ผลที่ตั้งเจตนาไว้ก็ได้

ในส่วนของการระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เนื้อหาต่าง ๆ ที่ผลิตรายการนั้น ส่วนใหญ่จะนำเสนอข่าวสาร สารความรู้ที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัย อีกทั้งวัน เวลา ในการออกอากาศในรายการต่าง ๆ ตรงกับเวลาที่นักเรียนที่ต้องอยู่ที่โรงเรียน ซึ่งน่าจะทำให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวไม่มีความสะดวกในการรับฟังรายการ

ในส่วนของอาชีพที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีเป็นนักเรียน/นักศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงาน/บริษัทห้างร้าน อาชีพรับจ้าง และอาชีพค้าขาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มคนที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีความพึงพอใจที่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนกลุ่มคนที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ก็มีความพึงพอใจในเนื้อหารายการที่ให้ประโยชน์ในแง่ช่วยส่งเสริมให้เป็นคนที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแคทซ์ (Katz) และคณะ¹³ ที่ได้มีการนำข้อความในการวัดระดับความพึงพอใจทั้งหมดนั้นมาแยกกลุ่มตามความต้องการได้ 4 ลักษณะ โดยในกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา จะอยู่ในกลุ่มของ Cognitive Need คือ มีความต้องการที่เปิดรับรายการเพื่อรับรู้ข่าวสาร ความรู้ และความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ส่วนกลุ่มของข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจะอยู่ในกลุ่มของ Integrative Need คือ เปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับ

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเพศที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้พฤติกรรมการรับฟัง และความพึงพอใจจากการรับฟังมีความแตกต่างกัน และระดับการศึกษาไม่ทำให้พฤติกรรมการรับฟังรายการแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจมีจำนวนเพศชายและหญิงที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งในปัจจุบันผู้หญิงและผู้ชาย ต่างมีบทบาทและหน้าที่ในสังคมใกล้เคียงกันมากขึ้น และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีกันมากขึ้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม และทัศนคติใกล้เคียงกันมากขึ้นนั่นเอง

¹³ E. Katz, J. G. Blumer and Gurevitch, Utilization of Mass Communication by the Individual (Beverly Hill: CA Sage Publication, 1974), p. 211.

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการรับฟังรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์

ผลการทดสอบพบว่า

เพศของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านความยาวในการออกอากาศ ในแต่ละครั้ง โดยเพศชายมีความต้องการให้มีการผลิตรายการที่มีความยาวในการออกอากาศมากกว่า 30 นาที ขึ้นไป มากกว่าเพศหญิง แต่เพศหญิงมีความต้องการให้ผลิตรายการไม่เกิน 30 นาที มากกว่าเพศชาย ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า เนื้อหารายการต่าง ๆ ที่ออกอากาศในรายการต่าง ๆ น่ามีความเหมาะสมกับเพศชายมากกว่า ไม่ว่าจะเป็น เนื้อหาทางด้านการจราจร การจับขังอย่างปลอดภัย การประหยัคพลังงาน รวมถึงผลงานสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมแปลก ๆ ใหม่ ๆ จึงทำให้เพศชายมีความต้องการเวลาในการรับฟังเนื้อหาต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อที่จะได้นำเนื้อหาข่าวสารต่าง ๆ นั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินหรือการตัดสินใจชีวิตประจำวันหรือเพื่อให้เกิดการยอมรับในสังคมได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับที่ แมคเควล (McQuail)¹⁴ ได้ศึกษาตัวแปรความต้องการที่ผู้รับสารต้องการจากสื่อมวลชนกับการใช้สื่อมวลชนโดยผู้รับสาร ในด้านความต้องการสารสนเทศ แต่สำหรับเพศหญิง เนื้อหาดังกล่าว อาจจะไม่ตรงต่อความสนใจของตนเอง ทำให้มีความต้องการความยาวในการออกอากาศรายการ น้อยกว่าเพศชาย

อายุและอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านจำนวนผู้ดำเนินรายการ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 1 และ 2 ที่สรุปว่า อายุและอาชีพที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้มีพฤติกรรมและความพึงพอใจจากการรับฟังรายการที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย จะมีพฤติกรรมในการรับฟังรายการน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก แต่มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก ซึ่งส่งผลทำให้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียน / นักศึกษา ยังมีความต้องการ มีความกระตือรือร้นในรับฟังรายการมากกว่า จึงมีความต้องการจำนวนผู้ดำเนินรายการเพิ่มขึ้นจากเดิม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีผู้ดำเนินรายการ 2 คน เป็นชายกับหญิง เพื่อจะได้ช่วยเพิ่มพูนเนื้อหาสาระรวมถึงอรรถรสในการรับฟังให้เพิ่มขึ้น ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากซึ่งส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีอายุมาก มีพฤติกรรมเปิดรับฟังรายการมานานมากกว่า มีพึงพอใจในการรับฟังน้อยกว่า ซึ่งอาจจะส่งผลให้ไม่มีความต้องการที่จะรับฟังรายการใด ๆ ในประเด็นใดเพิ่มเติมอีก

¹⁴ Denis McQuail, op. cit., footnote 6, p. 73.

อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านเพศของผู้ดำเนินรายการ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย จะมีความต้องการให้ผู้ดำเนินรายการเป็นเพศชายและหญิง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยชอบรับฟังรายการที่มีวิธีการนำเสนอรายการที่หลากหลาย ไม่น่าเบื่อ นำเสนอเนื้อหาสาระได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ เดอ เฟลอร์¹⁵ (DeFleur) ที่กล่าวว่าบุคคลที่มีคุณลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน จะมีพฤติกรรมและการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันด้วย เช่น การเปิดรับสื่อมวลชน ความชอบที่มีต่อสื่อประเภทต่าง ๆ และผลของการสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งมีสมมติฐานว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางสังคมอยู่ในกลุ่มเดียวกันมักจะมี ความสนใจ หรือมีพฤติกรรมในทางเดียวกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ มาร์ติ ธิรณกุล¹⁶ ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง “ความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ รายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุ” ซึ่งพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความต้องการรายการวิทยุด้านเพศของผู้ดำเนินรายการต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

1. จากข้อมูลผลการวิจัยในส่วนของการพฤติกรรมการรับฟัง ความพึงพอใจจากการรับฟัง รายการที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการรับฟังรายการต่าง ๆ น้อย แต่มีความพึงพอใจจากการรับฟังมาก แสดงให้เห็นว่า รายการที่ออกอากาศนั้นนำเสนอเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์อยู่แล้วแต่ไม่อยู่ในช่วงที่สะดวกในการรับฟังของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าในอนาคตทางคณะกรรมการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ควรจะมีการเพิ่มเวลาความถี่ เนื้อหารายการในการออกอากาศในแต่ละสัปดาห์ให้เพิ่มขึ้น อีกทั้งในส่วนของการข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีต่อรายการต่าง ๆ นั้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ารายการที่ผลิตเดิมอยู่

¹⁵ Melvin L. DeFleur, op. cit., footnote 10, pp. 122-124.

¹⁶ มาร์ติ ธิรณกุล, “ความต้องการ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ รายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับผู้สูงอายุ,” น. 107.

ก่อนแล้วมีความเหมาะสมคืออยู่แล้ว แต่ควรมีการปรับปรุงในบางประเด็น ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเนื้อหา รวมถึงวิธีการนำเสนอเนื้อหาให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ประโยชน์ต่อผู้ฟัง ดังนี้

1.1 เนื้อหา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาต่าง ๆ ที่นำเสนอในรายการต่าง ๆ มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์คืออยู่แล้ว แต่มีความเห็นว่าควรจะมีเนื้อหาสาระ ข่าวสาร รวมถึงความบันเทิงให้มีความหลากหลายและมีความเข้มข้นขึ้นมากกว่าเดิม เช่น นำเสนอข่าวสารอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากข่าวของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ฟัง

1.2 รูปแบบรายการ

โดยทั่วไปรายการต่าง ๆ มีรูปแบบในการนำเสนอคืออยู่แล้ว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างยังเห็นว่ารูปแบบการนำเสนอรายการที่แบ่งออกเป็นช่วง ๆ นั้น ทำให้สามารถเลือกที่จะฟังรายการได้ตามความสนใจและเหมาะแก่การติดตาม แต่เห็นว่าควรจะมีรูปแบบในการนำเสนอรายการให้หลากหลายมากขึ้น เช่น ควรนำเสนอข่าวประกอบเสียง หรือเป็นการทำข่าวนอกสถานที่ มากกว่าที่จะเพียงการอ่านข่าวจากผู้ประกาศเพียงอย่างเดียว หรือควรจะมีประเด็นและเวลาในการสัมภาษณ์มากขึ้น เพื่อให้รายการต่าง ๆ มีความน่าติดตามและน่าสนใจในการรับฟัง

1.3 วัน เวลา ความยาวในการออกอากาศ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ เพิ่ม วัน เวลา และความยาวในการออกอากาศของรายการต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น การนำเสนอข่าว กลุ่มตัวอย่างต้องเพิ่มเวลาและความยาวในการออกอากาศในแต่ละวันให้มากขึ้น อาจจะออกอากาศเป็นประจำทุกวัน ทุกคืนชั่วโมง เพื่อให้ทันเหตุการณ์

1.4 คุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการ

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผู้ดำเนินรายการควรจะมีการออกเสียงให้มีอักขระที่ชัดเจน คำควบกล้ำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีน้ำเสียงเป็นธรรมชาติ ให้ระมัดระวังเสียงสอแทรก รวมถึงควรจะเป็นที่มีความรู้จริงในสิ่งที่พูด และอยากให้มีการพูดคุยกับผู้ฟังมากขึ้นมากกว่าที่จะพูดคุยกันเอง และควรเพิ่มลีลา มีสีสันในการพูดขึ้นมากให้มีความน่าสนใจและติดตามเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละช่วง โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า หากมีผู้ดำเนินรายการที่มีจำนวน 2 คน น่าจะเป็นเพศชาย และหญิงที่มีน้ำเสียงและลีลาในการนำเสนอที่ดี น่าฟัง น่าติดตาม ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนความรู้และความน่าสนใจในเนื้อหาต่าง ๆ ทำให้รายการมีความน่าติดตามมากขึ้น

2. ในด้านความต้องการรับฟังรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้รายการที่ผลิตโดยคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ. เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้รอบตัวมากที่สุด โดยนำเสนอรายการประเภทสาระ ความรู้ ซึ่งจะสอดคล้องกับระดับความ

พึงพอใจในการรับฟังรายการที่มุ่งเน้นผลิตรายการประเภทสาระ / ความรู้ ที่อยู่ในระดับมาก โดยต้องการให้มีรูปแบบการนำเสนอแบบนิตยสารทางอากาศ มีผู้ดำเนินรายการ 2 คน เป็นเพศชายกับหญิง อยู่ในวัยกลางคน มีลีลาน่าสนใจในการนำเสนอที่ดี ชวนให้ติดตาม อีกทั้งให้มีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี และให้มีวัน เวลา ความถี่ ความยาวในการออกอากาศให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะกลุ่มตัวอย่างชอบฟังรายการสาระความรู้ ที่ไม่น่าเบื่อ มีวิธีการนำเสนอรายการที่สนใจ เพื่อไม่ให้น่าเบื่อ และมีความเหมาะสมกับระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหาและการรับฟัง ซึ่งจะทำคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ผลิตรายการได้ตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณและระยะเวลา จึงสามารถทำการวิจัยได้เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร เพียงจำนวน 280 ตัวอย่างเท่านั้น ถ้าหากมีงบประมาณและเวลามากกว่านี้ ควรทำการวิจัยโดยให้กลุ่มตัวอย่างมากกว่านี้ เพื่อผลของการวิจัยที่ครอบคลุมและถูกต้องมากขึ้น
2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ ที่สามารถรับฟังรายการได้อย่างชัดเจน เพื่อที่จะได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างครบถ้วน
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกรับฟังรายการ ความพึงพอใจ การใช้ประโยชน์ รายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ.เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ กับสถานีวิทยุการศึกษาแห่งอื่น ๆ เพื่อจะได้้นำผลที่ได้ไปใช้ปรับปรุงรายการที่ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ.เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ประเด็นที่น่าจะศึกษาต่อไปอีกประเด็นหนึ่งก็คือ ในด้านการศึกษาถึงนโยบาย บทบาทของสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เอฟ.เอ็ม. 89.5 เมกกะเฮิร์ตซ์ ในฐานะสถานีวิทยุในสถาบันการศึกษา ที่ควรจะมีการส่งเสริมทางด้านสาระ ความรู้ ให้แก่ผู้ฟัง
5. ควรมีการติดตามผลของรายการที่ผลิตออกมาด้วยว่ามีผู้รับฟังมากน้อยเพียงไร คนฟังพอใจมากน้อยแค่ไหน และควรปรับปรุงอะไรบ้าง ทั้งนี้เพราะงานวิทยุกระจายเสียงไม่ใช่สิ้นสุดเพียงแค่การส่งออกอากาศ แต่ต้องมีการประเมินผลรายการอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงรายการ ให้มีความสอดคล้องต่อความต้องการของผู้ฟังรายการเป้าหมายและสามารถนำมาวางแผนจัดรายการได้อย่างเหมาะสม

6. สถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ควรมีการประชาสัมพันธ์ วัน เวลาในการออกอากาศรายการต่าง ๆ ให้กลุ่มผู้ฟังได้ทราบมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีการออกอากาศรายการดังกล่าว หรืออาจจะเคยรับฟังแต่จำไม่ได้ว่ารายการที่ฟังอยู่นั้นมีชื่อว่าอะไร หรือรับฟังรายการในช่วงเวลาไหน ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้พฤติกรรมการรับฟังรายการของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับน้อย ทั้ง ๆ ที่หลายรายการมีการผลิตรายการออกอากาศมานาน กว่า 2 ปี